

3. СВЈЕТСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ПРЕДСЈЕДНИКА ПАРЛАМЕНАТА

ЖЕНЕВА, 19 – 21.07.2010.

ДЕКЛАРАЦИЈА

Осигурање глобалне демократске одговорности за опште добро

1. Одговорност и заступање леже у срцу демократије. Парламент је централна институција сваке демократије кроз коју се изражава воља народа, која доноси законе и на коју влада треба да рачуна. Ми, предсједници свјетских парламената, састали смо се у Уједињеним нацијама у Женеви како бисмо дискутовали о томе како наши парламенти могу помоћи осигурању демократске одговорности дилем свијета за опште добро.
2. Од нашег посљедњег сусрета 2005. године, свијет је прошао сложене и дубоке промјене. Живимо у свијету који је све више поларизован, који карактерише све дубља економска глобализација спојена са радикалним промјенама у међународним економским односима и балансом моћи. Такође уочавамо већу подршку мултилатерализму и промоцији демократије у међународним односима.
3. Од 2005. године економски раст и развој осујећени су глобалном економском и финансијском кризом. Иако може изгледати да глобална економија данас показује знакове опоравка, економски темељи остају слаби, са дубоко укоријењеним структуралним проблемима који још увијек нису ријешени. Јавни дефицит у неколико држава се погоршао након интервенција у банкарском и финансијском сектору. Негативан утицај глобалног развоја још увијек се шири. Економска криза повезана је са изазовима који се односе на климатске промјене, безбједност хране и енергије, трговину људима, миграцију и јавно здравље, за шта још увијек нема рјешења. Разарајуће природне непогоде све су надмоћније, а нетрадиционалне пријетње безбједности као што су тероризам, ширење оружја, промет дроге, пиратство и други облици организованог криминала постају све значајнији.
4. Тероризам који поткопава мир, демократију и стабилност и даље је једна од најозбиљнијих пријетњи с којом се човјечанство суочава. Ми смо у великој мјери одговорни за омогућавање нашим владама да се боре против тероризма спроводећи све релевантне резолуције УН-а, међународне конвенције и споразуме. Подстичемо државе чланице да покажу солидарност и предузму

заједничку глобалну акцију против тероризма усвајањем, што прије то боље, свеобухватне конвенције против свих облика тероризма.

5. Увјерени смо више неко икад да једино радећи заједно можемо успјешно ријешити ова и друга глобална питања и створити бољи свијет за све народе. Иако можемо различито посматрати питања политике и дјеловања, једногласни смо у увјерењу да све земље, велике и мале, богате и сиромашне, треба да дјелују заједно и траже рјешења мултилатералним каналима са Уједињеним нацијама, што у бити гарантује суверену једнакост држава. Ми још једном потврђујемо преданост наших парламената да у потпуности подрже ова настојања.

A. Парламенти и демократија

6. Наши парламенти су државне институције обиљежене историјом и културним наслеђем сваке од наших држава. Поносни смо на своју суверену независност, што је наше право, обавеза и што желимо заштитити.
7. Препознајемо да је демократија стални процес који обухвата све парламенте и да је потребно промовисати здраву демократску праксу у оквиру парламената, без обзира јесу ли они основани недавно или постоје већ вијековима. Одлучни смо да помажемо једни другима у овим напорима, и то тако да јаче институције пружају помоћ слабијим, размјењујући добра искуства за већу добробит свих, те уз сталну бригу за потпунијим учешћем наших грађана у државном и глобалном управљању у интересу свеопштег добра.
8. Као заједничко тијело свјетских парламената, ослањамо се на колективно искуство и мудрост наших чланова. Заједно се обавезујемо да учинимо наше парламенте репрезентативнијим, транспарентнијим, приступачнијим, одговорнијим и ефикаснијим, омогућавајући различитим компонентама друштва да учествују у политици. Такође ћемо промовисати стандарде интегритета за парламенте и њихове чланове, препознавајући да је чланство у парламенту прије свега јавна служба, те ћемо заговарати највише стандарде етике и интегритета у јавном животу.
9. Демократија се темељи на владавини закона и поштовању људских права, заснованим на правилу да ништа не смије повриједити људско достојанство. Још једном истичемо потребу да се осигурају једнака права и могућности за мушкарце и жене, те тако промовише искрено партнерство између њих у свим сферама. Залажемо се за помоћ у промовисању толеранције и очување различитости, плурализам и право на различитост, што такође подразумева заштиту права лица да припадају мањинама и аутохтоним групама.

10. Истичемо да удео жена у парламенту данас није задовољавајући и залажемо се да се удвоструче напори за остварење међународно усаглашеног циља - 30% жена у парламентима до 2015. године - као општи просјек. Спремни смо да се боримо против сваког облика дискриминације жена која им онемогућава да остваре своје тежње за већу укљученост у јавни живот.
11. Наглашавамо значај охрабривања младих да уложи своју енергију, ентузијазам и креативност у напредак наших друштава и промовисање међусобног разумијевања. Тражимо од својих парламената да размотре забринутост и жеље младих људи, те подрже њихово учешће у јавном животу.
12. Преокупирани смо широко распрострањеним схватањем политике као затвореног простора, у којем има мало мјеста за супротна мишљења и разматрање алтернативних политика. Учинићемо све што можемо да осигурамо да права свих чланова парламента буду загарантована: они морају слободно говорити, без страха од шиканирања или кажњавања, чак и када нису на страначкој линији. Такође, предани смо јачању политичке толеранције међу грађанима и политичким лидерима путем едукације и комуникације.
13. Брањење наших парламената такође значи да ћемо бити отворени у својој осуди распуштања парламента због повреде националног устава или кад се члановима парламента самовољно ускраћује мандат или се на други начин крше њихова људска права. Видјели смо неколико оваквих случајева у посљедње вријеме. Осуђујемо присвајање политичке моћи силом и прогањање изабраних заступника народа.

Б. Парламенти на међународној сцени

14. Вјерујемо да ће се, највјероватније, свијет наставити суочавати са кризом која ће поставити велике изазове за превладавајући поредак. Међутим, такве кризе, ако се њима управља демократски, могу бити одскочна даска за позитивне промјене.
15. Забринути смо да то сада генерално није случај. Јаз демократије је истрајан. Многи би казали да се шири. Они који никад нису имали право гласа кад је ријеч о домаћим или глобалним питањима и даље су маргинализовани или потпуно искључени.
16. Док се недавне трзавице које су почеле финансијском кризом смањују, милиони и даље пате од накнадног шока. За неизрецив број људи, посебно у земљама у развоју, погоршали су се свакодневни изазови за преживљавање. Патње ће и даље трајати те ако се ништа не учини, биће углавном игнорисане или непримијећене. И даље смо увјерени да је најбољи начин да се премости све већи јаз између оних који имају средстава за угодан живот и оних који немају

ништа да мултилатералне институције учинимо демократским и репрезентативним, те уведемо праксу њиховог учешћа на међународном нивоу.

17. Дошло је вријеме за раст повјерења. Данашњи мултилатерални систем требало би да дозвољава и има много више обзира за размишљања, осјећања и тежње народа свугдје гдје се не чује њихов глас.
18. Стога још једном позивамо на већу укљученост парламената у међународној сарадњи и понављамо препоруке које смо давали на наше двије протекле конференције. Истичемо да наши парламенти морају бити активнији у међународним пословима уз допринос међународним преговорима и њихов надзор, као и надзор над спровођењем споразума које су склопиле владе и, генерално, осигурати националну усаглашеност са међународним нормама и владавином закона.
19. Изградња политичке воље и јавне подршке, те осигуравање националне одговорности и ефикасне примјене међународних споразума може се остварити само ако су парламенти и њихови чланови добро информисани и активно укључени, и на државном и на међународном нивоу, кроз процесе консултација и преговарања. Одлучни смо да јачамо своје капацитете како бисмо остварили ову улогу, без предрасуда у погледу раздвајања власти, те позивамо своје владе да с тим циљем раде с нама. Кад год је то могуће, намјеравамо да осигурамо да се чланови парламената укључе у државне делегације на најважнијим састанцима Уједињених нација и на мултилатералним преговарачким форумима.
20. Наш ангажман у међународној сарадњи мора бити чврсто укоријењен у свакодневном раду наших парламената, чији се највећи дио односи на осигуравање одговорности. Стога је битно да наши парламенти имају значајну улогу у надзору спровођења владиних програма за рјешавање највећих изазова као што су сиромаштво, приступ води, климатске промјене, безбједност хране и енергије.
21. Истичемо све већи значај регионалних и субрегионалних парламената и њихов допринос међународној сарадњи. Понављамо своје раније позиве ИПУ-у да још ближе сарађује са овим институцијама ради јачања међусобне повезаности и ефикасности у глобалној и међурегионалној парламентарној сарадњи.

Ц. Уједињене нације

22. Уједињене нације су најуниверзалнија, најрепрезентативнија и најмјеродавнија међународна организација суверених држава и имају незамјењиву улогу у међународним пословима. Ми дајемо подршку Организацији и наставићемо

ширити сарадњу с њом у складу са сврхом и принципима Повеље Уједињених нација.

23. Истичемо реформе које су до сада предузеле Уједињене нације. Основале су нова тијела која су почела доказивати своју вриједност и која раде како би остварила већу усклађеност својих активности на државном нивоу. Постоји, међутим, потреба за даљом реформом, како би се ојачала легитимност и ефикасност Организације, тако да она буде више демократска и репрезентативна. Подржавамо Уједињене нације да наставе испуњавати овај задатак, посебно ревитализирајући Генералну скупштину УН и реформишући Савјет безбједности да узму у обзир данашњу стварност. Такође вјерујемо да државе чланице морају уложити више у развој, глобални мир и безбједност, те људска права и уграђивање равноправности полова у све програме и активности УН-а.
24. Подржавамо неуморне напоре УН-а ка остварењу мира и безбједности у свијету. Поздрављамо што је поново у средишту превентивна дипломатија и изградња мира и остајемо при чврстом увјерењу да су демократски, јаки и ефикасни парламенти од виталног значаја за одрживи мир. Похваљујемо генералног секретара Уједињених нација због његовог предлога за нуклеарно разоружање у пет тачака и обавезујемо се да наставимо улагати напоре ка свијету без нуклеарног наоружања.
25. Похваљујемо Уједињене нације због брижног очувања свјетских развојних циљева у Миленијумским развојним циљевима. Подржавамо ове циљеве и 21 мету/циљ/ како су они преведени. Много је учињено како би се остварили ови циљеви, али ако истрају садашњи трендови, алармантан број ових циљева можда неће бити остварен. Владе, а поготово оне у индустријализованим државама, морају поштовати обећања која су дале и финансирати оваква настојања без обзира на тешкоће настале због финансијске и економске кризе.
26. У овој, као и у многим другим областима, сви добијамо од изградње ближих и снажнијих односа између парламената и Уједињених нација. Миленијумски развојни циљеви неће се остварити без јаког осјећаја одговорности уједињењем напора. Демократија, безбједност, развој, људска права и равноправност полова су нераскидиво повезани. Наши парламенти могу учинити више како би осигурали да се развојни циљеви узму у обзир у свакодневним активностима и пренесу у државне програме и законе. Слично, подстичемо своје парламенте, кад разматрају нацрте буџета и закона, да процијене свој утицај на испуњење циљева. Обавезујемо се да ћемо подржати ова настојања, пажљиво надзирати напредак и одрадити свој дио посла за испуњење циљева до 2015. године.
27. Увиђамо да су Уједињене нације већ доста учиниле. Осврнувши се на први самит из 2000. године, видимо 10 година охрабрујућег напретка. Наши парламенти пробудили су се у оквиру УН-а и добили кључну улогу у осигурању законодавних основа за развој и јачање владавине права, што је основно за

развој. Исходи посљедњег самита су то потврдили, посебно у области помоћи за развој. Уједињене нације такође су почеле увиђати потребу да подрже крхке парламенте јер је то почетак поновне изградње држава које излазе из сукоба. Уједињене нације такође су показале нови интерес за стално информисање парламената о програмима и активностима УН-а.

28. Ипак, још много тога треба урадити, те очекујемо да Интерпарламентарна унија помогне у јачању ближих и ефикаснијих пословних односа између Уједињених нација и наших парламената.

Д. Интерпарламентарна унија

29. Поносни смо на ИПУ и њена достигнућа која се протежу на три вијека. Наши претходници који су основали Организацију прије више од 120 година и њихови наследици помогли су да се поставе чврсти темељи за међународну политичку сарадњу и мултилатерализам.

30. Данас је ИПУ међународна организација парламената. Она омогућава политичке дебате, дијалог и сарадњу унутар и између парламената. Она промовише и брани демократију, развија стандарде, шири добре праксе и даје конкретну подршку изградњи демократских парламената. Она отвара простор нашим парламентима за подршку миру, безбједности и развоју. Она брани људска права чланова парламената и промовише поштовање универзалних људских права, норми и принципа. Она подржава равноправност полова и учешће жена у политичком и јавном животу. Она помаже нашим парламентима у рјешавању проблема све опширнијих међународних програма и развијању парламентарне димензије у раду УН-а.

31. Позивамо ИПУ да јача и рационализује своје програме подршке нашим парламентима и помогне пројекте сарадње међу парламентима. Гледамо на организацију као на центар квалитета везан за парламенте и демократију и желимо видјети да ИПУ и даље развија свој рад. ИПУ такође може доста учинити и помоћи нашим парламентима да рјешавају питања Миленијумских развојних циљева у борби са неким од данашњих најважнијих глобалних изазова.

32. Изјављујемо да је ИПУ међународно тијело које је најприкладније да помогне изградњу односа између парламената и Уједињених нација. Као посматрач Уједињених нација од 2002. године, ИПУ обавља ову улогу са све већим

учинком. Подржавамо ИПУ и Уједињене нације да прошире своју сарадњу и поставе је на јаче темеље.

33. У складу са препорукама прве двије конференције предсједавајућих да се премости мањак демократије у међународним односима, ми такође подржавамо ИПУ да промовише већу одговорност и транспарентност институција Бретон Вудс. ИПУ то може учинити тако што ће омогућити директну интеракцију између парламената и институција Бретон Вудс, те помажући јачање капацитета парламената да обављају своју улогу у буџетском процесу и економском одлучивању уопште.
34. Поздрављамо дискусију која је покренута унутар ИПУ-а с циљем јачања њених функција, промоције ефикасности и развоја сарадње са Уједињеним нацијама и њиховим институцијама.
35. Закључујемо своје расправе са осјећајем опрезног оптимизма. Свијет се суочава са многоструким кризама у све већем обиму. Као никад прије, како год, влада заједничко разумијевање да се можемо борити с овим изазовима само радећи заједно и ми који имамо мандат народа да га заступамо учинићемо своје. Ми, у својим парламентима, можемо и хоћемо да урадимо свој дио посла ради осигурања глобалне демократске одговорности за заједничко добро човјечанства.